

สำเนา

ที่ สม ๐๐๐๑/๕๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการ
รับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. .... ออกตามความใน พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๗๘๑๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นต่อ (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรอง
ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. .... ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ส่ง (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์
และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. .... ออกตามความใน พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณา ปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการด้านสถานะบุคคลของผู้
ผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพ และชนพื้นเมือง ซึ่งได้ศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิ
ของคนไทยพลัดถิ่นอย่างต่อเนื่อง และได้สนับสนุนการขับเคลื่อนของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นในการเสนอกฎหมาย
เพื่อขอคืนสัญชาติไทยจนได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น
คณะอนุกรรมการฯ ได้ตรวจรายละเอียดของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอดังกล่าวแล้ว
เห็นว่ามียุทธศาสตร์ที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำหรับประชาชนในการพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
เพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด อีกทั้งประชาชนบางส่วนจะไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์ความเป็น
คนไทยพลัดถิ่นได้เพราะกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติที่ราชการกำหนดนั้นกระชับและปิดกั้นสิทธิ
ของประชาชนที่จะขอดำเนินการตามกฎหมายซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้
ยังเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกินไปกว่ากฎหมายบัญญัติไว้และไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์และ
ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ อาทิ ความตามวรรคสองของข้อ ๒ (๒)
ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดว่า “ถ้าผู้ขอ(พิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่น)เป็นผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่
ในราชอาณาจักรไทยต้องมีทะเบียนประวัติที่กรมการปกครองบันทึกไว้ในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทยหรือ
มีบัตรประจำตัวที่ระบุว่าผู้นั้นมีเชื้อสายไทย” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวเท่ากับเป็นการปิดโอกาสหรือตัดสิทธิ
ในการขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นสำหรับบุคคลหรือชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียน
ประวัติในกลุ่มอื่นแต่ในความเป็นจริงบุคคลนั้นเป็นญาติกับชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติ
เป็นกลุ่มบุคคลที่มีเชื้อสายไทย เช่นกรณีครอบครัวของนายธนิศ ผลาเกตุ อยู่ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ที่ได้.../

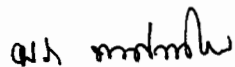
.....
.....
.....

ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากกัมพูชา (กลุ่ม ๖๕) ในขณะที่มารดาของบุคคลดังกล่าวชื่อ นางหวัน ผลาเกตต์ ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัด เกาะกง กัมพูชา (กลุ่ม ๖๓) หรือบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (กลุ่มบุคคลประเภท ๐) ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีจำนวนหลายพันคนเป็นญาติกับชนกลุ่มน้อยที่มีเชื้อสายไทยแต่ตกจากการสำรวจในอดีต โดยทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวของบุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้ระบุว่าเป็นกลุ่มผู้มีเชื้อสายไทย เป็นต้น หรือข้อความตามข้อ ๒ (๕) ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดว่า “ผู้ขอ ต้องมีหลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อถือได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น” ซึ่งการใช้ข้อความดังกล่าวจะเป็นการเรียกหลักฐานที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดนิยามของคนไทยพลัดถิ่นต้องไม่ถึงสัญชาติของประเทศอื่น ซึ่งความหมายของการถือสัญชาติจะแตกต่างจากการมีสัญชาติตรงที่ว่าได้มีการใช้สิทธิประโยชน์จากการมีสัญชาตินั้นด้วย (การมีเอกสารของรัฐไทยที่ระบุว่าบุคคลนั้นมีสัญชาติอื่น เช่น ทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวที่ระบุสัญชาติของผู้ถือบัตรว่าพม่าหรือกัมพูชา มิได้หมายความว่าผู้นั้นจะต้องถือสัญชาติของประเทศอื่นด้วย) เพราะเอกสารดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐไทย นอกจากนี้คำว่า “หลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อถือได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น” หมายถึงอะไรบ้าง การเขียนข้อความที่ขาดความชัดเจนเช่นนี้เท่ากับเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีขอบเขต และเป็นการผลกระทบให้กับประชาชน เป็นต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นเพื่อการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งให้การยอมรับคนไทยพลัดถิ่นเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิต และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงขอความอนุเคราะห์ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้โปรดพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในฐานะหน่วยงานที่ยกร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานรักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นต้น ให้แก้ไขปรับปรุง (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น โดยเปิดโอกาสให้สถาบันวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชนและตัวแทนประชาชนผู้เป็นเจ้าของปัญหาซึ่งจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับนี้ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเหมาะสมด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์

ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐๒-๑๔๑๓๘๘๖

โทรสาร. ๐๒-๑๔๓-๙๕๖๙

ความเห็นของคณะกรรมการด้านสถานะบุคคลฯ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่มีต่อ (ร่าง)
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น พ.ศ. ....
ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

(ร่าง)

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
พ.ศ. ....

ฯลฯ

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ขอ” หมายความว่า ผู้ขอพิสูจน์และรับรองว่าตนเป็นคนไทยพลัดถิ่น

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น

ข้อ 2 ผู้ใดประสงค์จะให้คณะกรรมการพิสูจน์และรับรองว่าผู้นั้นเป็นคนไทยพลัดถิ่น
ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยหลักฐาน
ประกอบ คำขอ ดังต่อไปนี้

(1) รูปถ่ายของผู้ขอเป็นรูปครึ่งตัวหน้าตรง ไม่ใส่แว่นตาดำ และไม่สวมหมวกหรือผ้าคลุมหน้า
เว้นแต่ผู้ที่มีความจำเป็นตามลัทธิศาสนาแต่จะต้องเปิดให้เห็นหน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง ขนาด 4 x 6
เซนติเมตร จำนวนคนละห้ารูป (แปดรูปสำหรับกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอแทน)

(2) หลักฐานทะเบียนราษฎรของผู้ขอและบุคคลที่เป็นญาติสืบสายโลหิตหรือร่วมวงศ์ตระกูล
กับผู้ขอที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย (ถ้ามี) เช่น สูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิดหรือหนังสือรับรอง
การเกิด ทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ มรณบัตรหรือทะเบียนคนตาย บัตรประจำตัวประชาชนหรือ
บัตรประจำตัวอื่นที่ราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชน

ถ้าผู้ขอเป็นผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยต้องมีทะเบียนประวัติที่กรมการปกครอง
บันทึกไว้ในกลุ่มผู้ที่มีเชื้อสายไทยหรือมีบัตรประจำตัวที่ระบุว่าผู้นั้นมีเชื้อสายไทย

(ความเห็น กรณีบุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนกลุ่มอื่น เช่น กลุ่ม 65 หรือกลุ่มเลข 0
ซึ่งทะเบียนประวัติไม่ได้ระบุว่าเป็นผู้มีเชื้อสายไทย อีกทั้งบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
(บัตรคนเลข 0) ก็ไม่มีบันทึกข้อความว่าเป็นผู้ที่มีเชื้อสายไทย คนเหล่านี้จะยื่นคำขอพิสูจน์ได้อย่างไร
การตัดข้อความดังกล่าวออกก็เท่ากับเป็นการปิดโอกาสหรือตัดสิทธิในการขอพิสูจน์ตนว่าเป็นคนไทยพลัดถิ่น)

(3) หลักฐานแสดงผังเครือญาติของผู้ขอกับครอบครัวที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ใน
ราชอาณาจักรไทยซึ่งได้รับการรับรองจากญาติในครอบครัวที่มีสัญชาติไทย หรือถ้ามีหลักฐานการตรวจสอบสาร
พันธุกรรมหรือดีเอ็นเอซึ่งพิสูจน์ว่าผู้ขอเป็นญาติร่วมสายโลหิตกับผู้มีสัญชาติไทยให้ยื่นมาพร้อมกับคำขอด้วย

(ความเห็น การเขียนข้อความดังกล่าวโดยไม่มี (ถ้ามี) เท่ากับเป็นการบังคับว่าผู้ยื่นคำขอจะ
ต้องมีหลักฐานแสดงผังเครือญาติกับครอบครัวที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย คำถามก็คือ
คณะกรรมการฯ แน่ใจแล้วหรือว่าคนไทยพลัดถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยทุกคนมีผังเครือญาติ แล้วกรณีของคนไร้
ความสามารถ หรือเด็กไร้รากเหง้า จะแสวงหาหลักฐานดังกล่าวได้อย่างไร เท่ากับเป็นการตัดสิทธิคนกลุ่มนี้เลย
ใช่หรือไม่)

(4) หลักฐานรับรองคุณสมบัติผู้ขอเกี่ยวกับความจงรักภักดีในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ความประพฤติดี และการมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งในราชอาณาจักรไทย เช่น ใบสุทธิ ประกาศนียบัตรหรือประกาศเกียรติคุณที่ออกโดยส่วนราชการ หนังสือรับรองซึ่งออกให้โดยหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่หรือปฏิบัติงานในท้องที่ที่ผู้ขอมิถุมิสำเนาอาศัยอยู่

(5) ผู้ขอต้องมีหลักฐานแสดงซึ่งน่าเชื่อได้ว่าไม่มีสัญชาติของประเทศอื่น

(ความเห็น การใช้ข้อความดังกล่าวไม่ได้แก้ปัญหาของบุคคลที่มีเอกสารราชการ (ทะเบียนประวัติ) ที่ระบุว่าเป็นคนสัญชาติพม่า หรือกัมพูชา และน่าจะเป็นการเรียกหลักฐานที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (การมีเอกสารของรัฐไทยที่ระบุว่าสัญชาติอื่น มิได้หมายความว่าผู้นั้นจะต้องถือสัญชาติของประเทศอื่นด้วย) อีกทั้งหลักฐานดังกล่าวหมายถึงอะไรบ้าง การเขียนข้อความอย่างนี้เท่ากับให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีขอบเขต)

ข้อ 3 ผู้ขอมิสิทธิอ้างวัดอุทยาน พยานแวดล้อม หรือหนังสือรับรองของสถาบันหรือองค์กรวิชาการทางด้านกฎหมายสัญชาติ สถานะบุคคล สังคมวิทยา มานุษยวิทยา หรือชาติพันธุ์ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามนิยามที่กำหนดให้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 ก็ได้

ข้อ 4 กรณีผู้ขอเป็นบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นคนไร้ความสามารถ ให้บิดาหรือมารดาผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เป็นผู้ยื่นคำขอแทน

ข้อ 5 การขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้ยื่นคำขอดังนี้

(1) ถ้าผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ณ ที่ทำการสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

(2) ถ้าผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ที่ผู้ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ

กรณีจำเป็นอย่างยิ่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภออาจใช้ดุลพินิจเพื่อให้มีการรับคำขออนอกสถานที่ที่กำหนดได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นอย่างยิ่งเช่น กรณีทุพพลภาพ เจ็บป่วยร้ายแรง หรือชราภาพ และความสะดวกของราษฎรเป็นสำคัญ

ข้อ 6 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอตามข้อ 2 ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานเอกสารและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ยื่นคำขอและบุคคลอื่นที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สถานะบุคคลและจุดเกาะเกี่ยวที่สามารถพิสูจน์การเป็นผู้มีเชื้อสายไทยของผู้ขอ พร้อมทั้งออกใบรับให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน

(ความเห็น การเขียนข้อความลักษณะนี้เท่ากับว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบรับเรื่องให้กับผู้ยื่นคำขอได้ภายหลังจากทำการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลเรียบร้อยแล้ว ถ้าหากเจ้าหน้าที่ใช้เวลา 30 วันนับแต่วันรับเรื่องจากชาวบ้าน ก็เท่ากับว่าชาวบ้านจะได้รับใบรับหลังจากยื่น คำขอแล้ว 30 วัน ซึ่งผิดธรรมเนียมการปฏิบัติงานและไม่เป็นประโยชน์กับชาวบ้าน เพราะตามข้อเท็จจริงถ้าเรายื่นคำร้องกับหน่วยงานใดก็ตาม หน่วยงานนั้นจะต้องลงทะเบียนรับเรื่องแล้วออกใบรับเรื่องให้ก่อน ส่วนการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องดำเนินการหลังจากได้รับเรื่องดังกล่าวแล้ว ประเด็นนี้อาจเชื่อมโยงไปเรื่องการยื่นคำฟ้องคดีทางปกครอง กรณีส่วนราชการรับเรื่องไว้แล้วไม่ดำเนินการใดๆ ภายในระยะเวลาอันควร ซึ่งมักถือเวลา 90 วันนับแต่ได้รับเรื่องจากชาวบ้าน โดยจะพิจารณาจากวันที่ใบรับเรื่องเป็นสำคัญ หากเป็นดังนี้แล้ว ชาวบ้านจะฟ้องคดีได้ก็ต่อเมื่อต้องผ่านไปแล้ว 120 วันนับแต่วันยื่นคำขอ (30 วันถึงได้ใบรับ บวกกับ 90 วันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ออกใบรับ)

(2) กรณีจำเป็นที่จะต้องเรียกหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญ เพื่อประกอบการพิจารณาให้แจ้งผู้ขอพยานหลักฐานมาเพิ่มเติมภายใน 30 วัน

การเรียกหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลตามวรรคหนึ่งจะต้องคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนรวมถึงปัจจัยแวดล้อมและความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอประกอบกันด้วย

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอพร้อมด้วยหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้ขอทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลา ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาดำเนินการออกไปได้ไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีคำขอหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ข้อ 7 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและหลักฐานประกอบคำขอรวมทั้งสอบสวนพยานบุคคลเรียบร้อยแล้วตามข้อ 6 ให้รวบรวมคำขอและพยานหลักฐานทั้งหมดส่งให้อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การตรวจสอบหลักฐานแล้วเสร็จเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคำขอและพยานหลักฐานให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องดังกล่าวจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(2) ส่งคำขอและพยานหลักฐานทั้งหมด รวมทั้งความเห็นของอธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การตรวจพิจารณาตาม (1) แล้วเสร็จ

ข้อ 8 เมื่อฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการได้รับเรื่องตามข้อ 7 (2) ให้ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของพยานหลักฐานแล้วจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำขอพิสูจน์ความเป็นคนไทยพลัดถิ่นภายในสามสิบวัน นับแต่ได้ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของคำขอเสร็จเรียบร้อยแล้ว

(ความเห็น การเขียนข้อความดังกล่าว เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับราชการแต่ไม่เกิดประโยชน์ต่อชาวบ้านเพราะไม่มีมาตรการบังคับว่าฝ่ายเลขาฯ จะใช้เวลาเท่าไรในการตรวจคำขอให้แล้วเสร็จ ควรแก้ไขเป็น “ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องจากกรมการปกครองหรือจังหวัด”)

ในการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นของผู้ขอรายใด คณะกรรมการจะเรียกตรวจหลักฐานหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมก็ได้ โดยให้นำความในข้อ 6 วรรคสาม มาใช้บังคับ.